

STAVANGER KOMMUNE

Oppvekst og levekår

Barne-, Likestillings- og inkluderingsdepartement
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

Postadr.: Pb. 8001, 4068 Stavanger
Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6
Telefon: 04005. Faks: 51508555
E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no
Org.nr. NO 964 965 226

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE
IEL-10/6785

ARKIVNR.
F40 &13

JOURNALNR.
49104/10

DATO
01.09.2010

SVAR - HØRING - NOU 2009:22 DET DU GJØR, GJØR DET HELT. INNSTILLING UTVALG FOR BEDRE SAMORDNING AV TJENESTER FOR UTSATTE BARN OG UNGE

Det vises til brev av 19.04.20 høring – NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt. Innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.

Stavanger kommunes høringsuttalelse i saken følger nedenfor. Høringsuttalelsen ble behandlet i Kommunalstyret for levekår og kommunalstyret for oppvekst i møte 31.08.2010. Kommunalstyrene fattet følgende vedtak:

Stavanger formannskap skal behandle saken i møte 09.09.20. Vedtaket vil bli ettersendt.

Høringsuttalelse fra Stavanger kommune

Stavanger kommune stiller seg bak intensjonene som fremkommer i NOU 2009:22 beskrevet som ” en bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.” Stavanger kommune støtter i all hovedsak forslagene til endringer, og synes at utvalget har pekt på viktige funn som må bli gjenstand for forbedringstiltak som følger:

- Brukerne har rapportert stor grad av tilfredshet med den enkelte tjeneste. De er imidlertid langt mindre fornøyd med samordningen av de ulike tilbudene samt med informasjonsutvekslingen og avklaring av ansvarsforholdet mellom tjenestene.
- Utvalget noterer seg imidlertid at det er den enkelte tjenesteyters holdning til samarbeid og evne til samhandling med andre, som avgjør om tjenestemottaker oppnår godt koordinerte og samordnede tjenester.
- Samhandling blir fremmet av at de ansatte har god samarbeidskompetanse, god kunnskap og oversikt om hverandres kompetanse, og selvsagt også gode erfaringer med å henvende seg til andre deler av hjelpeapparatet i konkrete saker.

Koordinatorfunksjonen

Stavanger kommune er positiv til forslagene om at individuell plan forankres i opplæringsloven og barnehageloven og at det oppnevnes en personlig koordinator. Samhandling kan til tider være tidkrevende, og ansatte i barnehager og skoler kan i noen tilfeller få problemer med å påta seg koordineringsansvar. Dersom individuell plan forankres i opplæringsloven og barnehageloven må ressurstilgangen vurderes.

Kommunen er også enig i at brukere som har rett på individuell plan får oppnevnt en personlig koordinator.

Forskrift om habilitering og rehabilitering pålegger kommunen å ha en koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering. Enheten skal være synlig og tilgjengelig, og ha en sentral rolle i og sikre samhandling på tvers av nivåer og sektorer. Det kommer også fram i Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008-2011 at det er den koordinerende enhet i kommunen som har et overordnet ansvar for at ordningen med individuell plan fungerer.

I Stavanger kommune er det de fire helse- og sosialkontorene som fungerer som kommunens koordinerende enheter. Et slikt ansvar vil blant annet innebære å:

- være kontaktpunkt for henvendelser om IP
- gi informasjon om IP
- være den forvaltende enhet som fattet enkeltvedtak om IP (med noen unntak i barneverntjenesten og NAV)
- være plankoordinator for individuelle planer
- kunne utpeke koordinatoransvaret til andre tjenesteytere innen sosial-, helse- og barnevernlovgivning der bruker ønsker dette, og der det vurderes som mest hensiktsmessig at helse- og sosialkontoret ikke har dette ansvaret.
- gi opplæring og veiledning av plankoordinatorer
- ha myndighet til å påpeke manglende samordning i enkeltsaker og iverksette prosesser som kan gi bedre koordinering
- påse at retningslinjer og normer for samhandling blir fulgt
- ha et overordnet ansvar for å se til at arbeidet med individuell plan blir fulgt opp

Lavterskeltilbud

Stavanger kommune støtter forslagene om å sikre et godt psykisk helsetilbud til barn og unge og at kommunehelsetjenestelovens § 1 – 3 endres ved at det tas inn en bestemmelse som tydeliggjør kommunenes ansvar for å etablere tjeneste for psykisk helsearbeid.

Kommunen er også enig i at det etableres en handlingsplan for styrket psykologtjeneste i kommunene finansiert ved øremerkede midler. Stavanger kommune mener at styrkingen må fullfinansieres gjennom øremerkingen, og deretter legges inn i rammene til kommunene. Bevilgningen må også økes vesentlig dersom dette skal ha betydning for styrket psykologtjeneste i kommunene.

Det bør vurderes om handlingsplanen skal inneholde føringer for hvordan psykologtjenesten skal styrkes for å sikre at de økte stillingene blir direkte brukerrettet slik utvalget selv sier side 79:

”En slik tjeneste vil representere en utvidelse av det eksisterende tilbudet, og vil kunne bidra med systemrettet arbeid i tillegg til behandling.”

Tidlig innsats

Stavanger kommune ønsker velkommen en sjekklister for å identifisere barn og familier med risikofaktorer, både i skole og barnehage. Kommunen er imidlertid skeptisk til innføring av et system for informasjonsinnhenting om alle barn i skole og barnehager, uten en klar intensjon og metodikk. Kommunen har selv satt i gang et tilsvarende prosjekt, kalt ”Rett hjelp tidlig” Det må være tydelig at den sjekklister som skal utarbeides, skal være en hjelp til å identifisere barn og familier med risikofaktorer og ikke være en universell kartlegging. Utvalget poengterer dette godt selv:

”Mangel på systematisk oppfølging innebærer at det er opp til den enkelte ansatte i skole, barnehage og andre instanser å vurdere om det er grunn til bekymring. Det er da fare for en «vente og se»-tilnærming som innebærer at barnet ikke får riktig hjelp i tide.”

Etter modellen ”Tidlig innsats Barnehage – Kvello modellen”, som er utviklet av førsteamanuensis ved NTNU Øyvind Kvello, skal den enkelte barnehage få hjelp av et observasjonskorps, med ansatte fra PPT, fysio- og ergoterapitjenesten, helsestasjonen og barneverntjenesten. Stavanger kommune er av den oppfatning at man må ta hensyn til erfaringer med denne modellen, ved innføring av Tidlig innsats, som en generell kartlegging. Alternativt bør det vurderes hvorvidt en ikke er mer tjent med at kartleggingen er faglig styrt eller veiledet av fagpersoner fra PPT, faglig ressurscenter i kommunen, fysio- og ergoterapitjenesten, helsestasjonen og barneverntjenesten. En slik samhandling vil være et grep som på sikt styrker kunnskapen om barns behov i skoler og barnehager, og at kunnskapen benyttes.

Identifisering av barn og familier med risikofaktorer forutsetter at kommunen er i stand til å følge med nødvendige tiltak. Ved krav om økte ressurser, forventer Stavanger kommune at dette dekkes av staten.

Koordinering av døgnbasert hjelp

Stavanger kommune er positiv til forslaget om at det statlige barnevernet og helseforetakene oppretter felles institusjoner for barn og unge med behov både for tilrettelagt omsorgstilbud og tverrfaglig behandling, og at omfang og organisering av slike institusjoner vurderes nærmere. Dette er i samsvar med forslag fremkommet i et pågående utviklingsarbeid mellom Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) og helse Stavanger der kommunen også er representert.

Stavanger kommune er enig i at det tas inn en lovbestemmelse i spesialisthelsetjenesteloven som pålegger de regionale helseforetakene å samarbeide med statlig regional barnevernmyndighet om institusjonsplassering av barn og unge. Regionalt forankrede avtaler om samarbeid mellom helseforetakene og statlig regional barnevernmyndighet regulerer dette samarbeidet i dag. Stavanger kommune har erfaring med at det har vært vanskelig å få til et godt nok samarbeid mellom helseforetaket og statlig regional barnevernmyndighet, og er derfor enig med utvalget i at det ikke er tilfredsstillende at helseforetakene ikke er forpliktet etter lovverket å samarbeide med statlig regional barnevernmyndighet.

Utvalget foreslår at det tas inn en lovbestemmelse i spesialisthelsetjenesteloven hvor helseforetakene forpliktes til å fremskaffe institusjonsplass i de situasjoner hvor fylkesnemnda treffer vedtak om plassering i institusjon underlagt det psykiske helsevesenet. Med henvisning til lovenes forarbeider mener utvalget at det i dag er mulig med sektorovergripende plasseringer med hjemmel i barnevernloven, men at denne muligheten er for lite kjent. Utvalget mener av den grunn at denne muligheten må lovhjemles. Utvalgets flertall understreket at et slikt pålegg må være knyttet både til en tilstrekkelig betryggende saksbehandling og faglig god begrunnelse.

Stavanger kommune er enig i forslaget, men vil anbefale at fylkesnemnda i slike saker må settes sammen med et fagkyndig medlem som er spesialist i barne- og ungdomspsykiatri. Kommunen mener også at det bør vurderes om uttalelse fra spesialisthelsetjenesten skal være en del av utredningen.

Utvalget sier at noe karenstid før den faglige ansvarlige kan beslutte utskrivning på faglig grunnlag må legges inn i systemet for å unngå at ungdommen skrives ut rett etter inntak. Stavanger kommune er enig i at det må være noe karenstid, men lengden på denne må vurderes i forhold til den tiden det vanligvis tar å kunne utrede behandlingsbehovet.

Forslaget vil også klargjøre at barnevernsloven vil ha forrang for spesialisthelseteloven i karenperioden.

Utvalget foreslår at det opprettes et eget tvisteløsningsorgan som kan løse uenighet mellom det psykiske helsevesenet og barneverntjenesten der det er avklart at barnet er i behov for døgnplass, men der uenigheten knyttet til spørsmålet om hvilken type institusjon barnet skal få plass i.

Stavanger kommune er enig i at det vil være behov for et slikt tvisteorgan for å sikre en mest mulig lik praksis i denne type saker. Stavanger kommune vil anbefale at en jurist leder arbeidet i det foreslåtte tvisteløsningsorganet, på bakgrunn at avgjørelsene i tvistene vil berøre flere lovverk.

Samordning av lovverk

Stavanger kommune går imot forslaget om at sosialtjenestelovens resterende del, kommunehelsetjenesteloven og eventuelt barnvernloven etableres som ett felles lovverk, jf. NOU 2004:18.

Kommunen mener at det fortsatt er nødvendig med en egen barnevernlov for å sikre at barn og unge som lever under omsorgssvikt eller som på grunn av sin atferd trenger hjelpetiltak etter barnevernloven får tilstrekkelig fokus og nødvendig hjelp.

Taushetsplikt – utveksling av informasjon som forutsetning for koordinering av tjenestetilbudet

Utvalget foreslår at det igangsettes en samlet gjennomgang av rettsoppfatninger og praksis når det gjelder taushetsplikt og opplysningsplikt i de ulike fagmiljøene som arbeider med barn og unge. Et slikt arbeid må ses i sammenheng med de forslag som ble fremmet i NOU 2004:18 om ny felles helse- og sosiallovgivning på kommunalt nivå.

Stavanger kommune mener at forslag fremmet i NOU 2004: 18: i § 9-6, nr 1:

"Taushetspliktbelagte opplysninger kan, når det er nødvendig av hensyn til gjennomføringen av tjenestetilbudet, gis til samarbeidende personell i kommunen eller for å gjennomføre individuell plan eller annet avtalemessig faglig samarbeid, på tvers av forvaltningsnivåene eller med private tjenesteytere, som han eller hun er kjent med. Dette gjelder likevel ikke hvis det er grunn til å tro at tjenestemottakeren ville motsette seg det." bør vurderes.

Stavanger kommune mener det er gjort mye bra utredningsarbeid allerede når det gjelder taushetspliktsbestemmelsene og vil anbefale at en eventuell gjennomgang tar utgangspunkt i dette og vurderer om forannevnte formulering kan fungere som et felles ståsted for alle som arbeider med barn og unge.

Stavanger kommune er enig i utvalgets foreslag om at det vurderes å lage et kvalitetsikret og standardisert samtykkeskjema som kan brukes av de ulike samarbeidspartnerne slik hver enkelt instans slipper å utforme sitt eget.

Vi vil imidlertid understreke at opplæring i og kunnskap om taushetsplikt og opplysningsplikt, gir et felles kunnskapsgrunnlag og er avgjørende for bedre koordinerte tjenestetilbud.

Finansieringsordninger

Stavanger kommune støtter og har ingen kommentarer til forslaget om at der foretas en gjennomgang av de polikliniske refusjonstakstene innen det psykiske helsevernet for barn og unge med tanke på om prissettingen kan påvirke omfang av samarbeidet med andre tjenester. Kommunen har hatt et godt samarbeid med barne- og ungdomspsykiatrien med veiledning og konsultasjon, men har erfart at systemet for refusjon har lagt hindringer i veien for å dette samarbeidet.

Henvisningsrett

Utvalget foreslår at PP-tjenesten, psykologer og helsesøstre gis henvisningsrett til det psykiske helsevernet for barn og unge fordi disse faggruppene vil i mange tilfeller kjenne barnets eller ungdommens symptomer bedre enn vedkommendes fastlege..

Stavanger kommune er enig i at PP-tjenesten, psykologer og helsesøstre gis henvisningsrett. Men der disse instansene foretar selvstendige henvisninger må det sikres at fastlegen informeres og inviteres til et samarbeid om tiltak rundt barnet.

Flertallsvedtak i kommunalstyret for oppvekst sak 86/10 i møte 31.08.10

Formannskapet slutter seg til forslag til høringsuttalelse til NOU 2009:22 Det du gjør, gjør det helt. Innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge.

Endring i forhold til teksten i innstillingen:

Taushetsplikt – utveksling av informasjon som forutsetning for koordinering av tjenestetilbudet

.... dette gjelder likevel ikke hvis det er grunn til å tro at tjenestemottaker vil motsette seg det”,
**ikke bør vurderes med mindre det legges opp til at nødvendig samtykke er gitt av
tjenestemottaker.**

Flertallsvedtak i kommunalstyret for oppvekst sak 86/10 i møte 31.08.10

”Formannskapet slutter seg til forslag til høringsuttalelse til NOU 2009:22 Det du gjør,
gjør det helt. Innstilling fra utvalg for bedre samordning av tjenester for utsatte barn og
unge.

Endringer i forhold til teksten i innstillingen:

Andre avsnitt:

... dette gjelder likevel ikke hvis det er grunn til å tro at tjenestemottaker vil motsette seg
det”, ikke bør vurderes med mindre det legges opp til at nødvendig samtykke er gitt av
tjenestemottaker.”

”Eventuelle økninger i utgifter forventes å bli dekket fullt ut av friske, statlige midler.

Med hilsen

Per Haarr
direktør

Mona Kopperstad
fagsjef barn og unge

Inger Elvik
saksbehandler